

БОГДАН КРАСАВЦЕВ

17 ЦІЛЕЙ, ЩО ЗМІНЯТЬ СВІТ

ГЛОБАЛЬНІ ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Ми, ЛЮДИ, здатні на дива заради Великої Мети. Тож єднаймося, щоб втілити всі 17 цілей Сталого розвитку ООН у життя й створити дружнє суспільство, яке дбає про довкілля та мир!

Автор текстів: Богдан Красавцев

Авторка малюнків: Light Moon

Редакторка: Ірина Яковлева

**Усі авторські права захищено. Копіювання творів та малюнків
без дозволу автора заборонене.**

Київ, 2023

ЦІЛЬ 1. ПОДОЛАННЯ БІДНОСТІ

П'ятикласник Іванко ріс уважним і чуйним хлопцем. Гуляючи рідним Тернополем він помічав усе, що відбувається в місті. Ось білка стрибає деревами, а там новий дорожній знак встановлено на перехресті. Одного разу в парку Національного відродження Іван побачив чоловіка в подертому одязі. Той тягнув за собою візок із порожніми пластиковими й скляними пляшками.

- Мамо, хто це? – запитав хлопчик.
- Це чоловік, у якого немає дому – безхатько.
- Як же так сталося? В кожній ж людини є свій дім або квартира.
- Не в кожній, любий, – лагідно відповіла мама Олена.
- Чому?
- Тому що люди по-різному заробляють. Хтось більше, хтось менше. Дехто може купити житло, а дехто – ні.
- Але ж квартиру можна винайняти.
- Так, Іванчику, можна.
- Тоді чого він живе на вулиці?
- Бо він не має грошей і на це.
- То може допоможімо йому? – запитав стиха Іванко.
- Ходім, – відповіла мама. Вона міркувала, чи варто взагалі наближатися. Зрештою вирішила вчинити так, щоб син мав добрий приклад і наслідував його, коли стане дорослим.

Іванко з мамою підійшли до чоловіка. Той шукав щось у смітнику.

- Добридень! Візьміть, будь ласка, – Олена дістала з гаманця й простягнула 50 гривень.
- Добрий... якимось незручно... – відповів чоловік, побачивши купюру, тоді обережно глянув на жінку з дитиною. Іванко зустрівся з ним поглядом, і хлопцеві стало жаль безхатька.

- Візьміть, купите собі щось поїсти-попити, – сказала мама, а Іванко додав – «будь ласка».
- Дякую... дуже дякую, – чоловік узяв купюру, а потім знічено відвернувся й швидко поволік свій возик далі. Було видно, що він збентежений.

Дорогою додому Іванко все запитував: чому так склалося життя цього чоловіка, де він живе, чи складно знайти роботу в Тернополі...

- Не кожен може знайти добру роботу. Все залежить від освіти, володіння певними навичками й не тільки, – відповіла мама.

Наступного дня Іван ішов до школи зануреним у роздуми. Хлопець розповів класній керівниці пані Мар'яні про зустріч в парку з чоловіком, який не має роботи та грошей.

- Я хочу, щоб ми всім класом допомогли йому, – зауважив Іванко. – Ви завжди кажете нам, що люди мають допомагати одне одному, а в цього чоловіка такі добрі очі!

Вчительку розчулили ці слова, тож вона запропонувала подумати, яким чином допомогти бездомному чоловікові. Наостанок дала Іванкові слушну пораду: «Найважливіше для цього добродія – знайти роботу. Тоді він завжди матиме гроші, а отже змогу винайняти житло».

Дома Іван сів за стіл, узяв олівець, блокнот і почав думати. Ось занотовані ним ідеї, як саме можна було допомогти чоловікові з парку:

Зібрати по 20 гривень з кожного в класі й подарувати зібрані гроші

Знайти для чоловіка роботу

Допомогти речами

Зібрати пластикові та скляні пляшки, щоб він їх здав і отримав гроші

Звернутися до журналістів, щоб про чоловіка написали історію або зробили телесюжет

Піти на прийом до мера Тернополя, щоб той виділив житло

Хлопець довго думав, що краще обрати. Тоді кожен пункт плану оцінив за шкалою від 1 до 10, щоб зрозуміти, які ідеї матимуть більший успіх. Нарешті Іван виділив дві тези й детально їх розписав.

Допомогти речами – нехай кожен принесе не потрібний вдома одяг, або інші речі, якими не користується – сумку, парасольку, мобільний телефон

Знайти для чоловіка роботу з зарплатою, якої вистачатиме на оренду житла та їжу

Закінчивши, Іванко підготував промову для виступу завтра перед класом.

Щодо роботи для чоловіка, то хлопець вирішив спочатку запитати охоронця школи, чи шукає той собі напарника.

Іванко прокинувся дуже рано. Ще раз прочитав промову і твердо поставив собі за мету допомогти гарній людині позбутися злиднів.

За сніданком він розповів батькам про свої роздуми. Мама за татом підтримали його і побажали наснаги в цій добрій, але разом із тим важкій справі, тож тепер хлопець ледь не біг до школи в бадьорому настрої. У школі передусім звернувся до охоронця.

- Та ні, напарник мені не потрібен... Спитай директора, або краще завучку. Вона точно підкаже.

Іванко подякував за пораду й пішов на другий поверх.

Завідувачку з господарських питань звали Олеся Дмитрівна. Іван ще ніколи не говорив з нею, тому нервувався. Щоб заспокоїтися, хлопець нагадав собі про свою надважливу мету, кілька разів повторивши: «Ти маєш допомогти цьому чоловікові!» Це мотивувало й надавало сил.

Він постукав у двері кабінету. Почувши звідти гучне: «Заходьте!», відчинив двері та ступив кілька кроків до середини. За столом сиділа темноволоса жінка в окулярах і щось писала.

- Добрий день, – тихо привітався Іван.

Олеся Дмитрівна відклала записи й глянула на хлопця.

- Добрий день. З якого питання?
- Справа в тому, що я хотів поцікавитися, чи не знайдеться часом у школі роботи для одного хорошого чоловіка?
- Роботи? Для кого? – здивувалася Олеся Дмитрівна.

Іванко переповів історію про чоловіка в парку й завершив розповідь списком своїх ідей.

Олесю Дмитрівну приємно вразило, що дев'ятирічний хлопчик здатен на такий, здавалося б, дорослий вчинок, тож вона, подумавши, відказала:

- Ми якраз шукаємо прибиральника для роботи на подвір'ї та в школі. Зарплата невелика, але є можливість ночувати в господарському приміщенні. Там і ліжко є, і навіть душ. Запросиш його на співбесіду на завтра?
- Так, звісно! – зрадів хлопець.
- Чудово, тоді чекаю о 9:00 в моєму кабінеті, – жінка подякувала Івану за небайдужість до людей і навіть обійняла його на прощання.

Іван побіг на урок, а під час перерви підійшов до класної керівниці й розповів їй останні новини. Пані Мар'яна радісно привітала хлопця з першими успіхами й повідомила, що зараз він зможе виступити перед класом. Задзеленчав дзвоник і діти вмостилися за парти. Вона почала:

- Дітки, зараз Іван розкаже нам про чоловіка, якому потрібна наша допомога. Кожен із нас може зробити життя цієї людини ліпшим. Тож уважно слухайте. Іване, прошу.
- Дякую, – Іван хотів дістати свої записи, але потім вирішив, що промова матиме більший ефект, коли він виступить без папірця. Виступ так сильно мені сподобався, що з дозволу Івана я публікую його промову повністю й дослівно.

Позавчора я гуляв у парку й побачив бідного чоловіка... Він був дуже погано одягнений і збирав пляшки по смітниках. Мама сказала мені, що в нього немає житла і роботи. Тому я вирішив допомогти йому з пошуком роботи. Я звернувся сьогодні до нашої Олеси Дмитрівни, і післязавтра ми разом із ним прийдемо до неї на співбесіду. Тоді він працюватиме в нашій школі прибиральником і зможе ночувати тут. Але йому потрібні одяг, сумка, телефон... Якщо ви маєте зайву одяжину вдома, будь-які непотрібні речі, приносьте: ми їх зберемо й передамо від нас усіх.

Наступного дня кабінет пані Мар'яни став схожим на крамницю. Однокласники Івана принесли багато речей: і одяг, і взуття, і навіть пригодницьку книжку, одеколон і наручний

годинник. Дехто з дітей приніс їжу: фрукти в еко-мішечках і пиріг, загорнутий у крафтовий папір. Іван склав усе до великої господарської сумки та вирішив, що сьогодні ж після уроків віднесе речі чоловікові.

Іван разом із мамою пішов до парку Національного відродження, щоб сповістити радісні новини. Втім, як виявилось, марно. Вони кілька разів обійшли весь парк і, натовмившись, подалися додому. Лише коли йшли через пішохідний перехід, Іванко побачив чоловіка, який спав на лаві автобусної зупинки:

- Мамо, це він! – гукнув радісно.

Вони підійшли до зупинки й тільки тоді хлопець зміг уважно розгледіти засмагле худе обличчя незнайомця. Той не лякав його, а навпаки наче зачаровував тим, що нібито нічим і не відрізнявся від усіх інших людей.

- Прокиньтесь, будь ласка, – промовила мама. – Ми хочемо вам допомогти.

Чоловік розплющив очі й розгублено подивився довкола. Потім підвівся і сів.

- Слухаю вас, – голос був хрипким і сонним.
- Ми хочемо передати вам речі, які зібрали класом, – Іван поставив сумку на лаву. – Тут одяг, і взуття, і багато всього різного.
- Дякую, – схвильовано відповів чоловік. Було помітно, що він не очікував такої підтримки від незнайомих людей.
- А ще ми знайшли для вас роботу! – вже зовсім сміливо та голосно заявив Іван.
- Роботу? – ще більше здивувався чоловік.
- Так, у нашій школі є вакансія прибиральника. Будете мати гроші та житло. Там є господарська кімната, в якій зможете ночувати, – додала мама.
- Ви з якогось благодійного фонду? – чоловік не знав, як реагувати: він і зрадів таким новинам, але сумніви ще брали гору.
- Ні, звичайні люди. Такі, як і ви.
- Але ж для роботи потрібна якась освіта, а в мене її нема...
- Ні, для цієї роботи не потрібна, – серйозно зауважив Іван. – Зможете завтра підійти до школи познайомитися? Я вас зустріну.
- Завтра?
- Так, о 8:30 чекатиму біля школи. До речі, тепер у вас завжди буде час, – діставши із сумки наручний годинник, весело зауважив хлопець.
- Дякую, – незнайомиць нарешті повірив у диво, яке з ним відбувалося. – Ви такі добрі люди! Чи я винен вам щось за це? Якимось маю віддячити? Скажіть, бо ніби незручно...
- Ні, ми просто хочемо, щоб ви були щасливіші, – відповіла мама.
- Мали гроші, роботу та житло, і більше ніколи не жили на вулиці, – уточнив Іванко.

В очах чоловіка з'явилися сльози.

- Ви не подумайте, що я п'ю або що, а тому живу на вулиці. Так повернулося життя... Дуже дякую, що ви мені допомогли! Між іншим, мене звати Артем.

Наступного дня Іван зустрів Артема біля школи, як і домовлялися. Чоловік виглядав радісно: на ньому був чистий випрасований одяг, а в руках він тримав записник із ручкою. Іван запропонував підкріпитися в їдальні, а вже потім іти знайомитися.

Вони випили чаю та з'їли по маковому пиріжку, а рівно о 9:00 постукали в кабінет Олесі Дмитрівни.

Співбесіда минула швидко й Артема взяли на роботу.

- Дуже дякую, Іване, за допомогу! Відтепер моє життя знову має сенс, – Артем міцно потиснув руку хлопцеві.
- Дрібниці, це ж не тільки ми з мамою робили. Я хочу вас познайомити з усіма іншими.

Іванко повів Артема до свого класу, де познайомив із пані Мар'яною та однокласниками.

Коли дзвоник задзеленчав і діти всілися за парти, Артем промовив кілька вдячних слів, що досі надихають мене, коли буває важко:

«Іноді може здатися, що життя втратило барви. Що за твоїми темними хмарами більше ніколи не з'явиться сонце. Але потім зустрічаються люди, які ремонтують твої крила й ти знову можеш летіти. Коли б ви допомогли мені тільки грошима, це нічого б не змінило. Проте водночас ви допомогли мені з працевлаштуванням і житлом – ось що треба, щоб витягнути людину з бідності й зневіри. Дякую вам!»

ЦІЛЬ 2. ПОДОЛАННЯ ГОЛОДУ

Віолетта зайшла пообідати до київського ресторану й сіла на літній терасі.

«Я так багато працюю, що часто не помічаю краси довкола», подумала Віолетта, милуючись квіткою на столику та вдихаючи її аромат. Далі вона глянула в бік парку й побачила на лаві літню бабусю, яка читала книжку. Їй так сподобалася ця сценка, що вона не зводила з неї очей, доки не почула приємний голос офіціанта.

- Ваш обід, будь ласка. Смачного!
- Дякую, – відповіла дівчина.

Віолетта обідала повільно, тому що не хотіла їсти в тому ж ритмі, що і її швидке життя взагалі.

Коли трапеза скінчилася і дівчина взяла склянку узвару, вона помітила, як бабуся підвелася з лавки й попрямувала до ресторану.

- Чи немає безкоштовних обідів? – запитала літня жінка в адміністратора, який вийшов на вулицю.

- Уже ні. Через війну в директора немає грошей на безкоштовні обіди для малозабезпечених.

- Вибачте...

Бабуся розвернулася й неквапом покрокувала геть. Коли вона проходила повз Віолетту, серце дівчини тьохнуло від співчуття.

- Я зараз прийду. Повторіть обід, будь ласка, – кинула офіціантові й вибігла на вулицю.

Швидко наздогнала літню пані й спинила її:

- Зачекайте, будь ласка! Складіть мені компанію, будьте ласкаві! Пообідайте разом зі мною.

Жінка знітилася, але Віолетта наполягла й наголосила, що «це від душі».

І спрацювало.

...Бабуся сиділа за столиком літньої тераси й лагідними очима дивилася на дівчину.

- Дякую тобі, сонечко, – тепло сказала літня пані.
- Дякую і вам, що згодилися. Мене, до речі, звать Віолетта.
- А мене Ганна Миколаївна.
- Пані Ганно, вам смачно?
- Дуже. Раніше я приходила сюди щодня безкоштовно поїсти, але тепер інші часи. Та я все розумію, не жаліюся. Зараз усім нелегко.
- Але війна скінчиться і все відновиться, – зауважила Віолетта. – Я замовлю нам іще чаю з травами. Будете «Альпійський луг»? Я побачила, як у парку ви читали книжку.
- Я дуже люблю романи Агати Крісті. А цей парк – один із моїх найулюбленіших у місті.
- І мені подобається тут гуляти. І детективи я теж люблю! Конан-Дойля перечитую досі. Пані Ганно, а чи можна вас додому провести потім?
- ...Я й так у тебе багато часу забрала, сонечко. Ти ж, напевне, поспішаєш на роботу?
- Робота не щезне, а мені так приємно бути з вами.

Віолетта відчувала неабияке задоволення від спілкування з Ганною Миколаївною. Приємна жінка нагадувала дівчині її власну бабуся, котра пішла з життя дуже-дуже давно, а теперішні щемливі миті набували в її уяві великого змісту. Вона ясно розуміла, що не хоче відпускати пані Ганну.

Коли вони вийшли на вулицю, Віолетта зателефонувала керівниці й повідомила, що хоче взяти відгул на сьогодні.

- У тебе все гаразд? – запитала директорка.
- Так, просто зараз я маю гостру необхідність відпочити від роботи. Я потім розповім тобі свою історію, – відповіла Віолетта.
- Я чую в твоєму голосі спокій та впевненість, тому роби так, як вважаєш за потрібне. До завтра, – керівниця поклатла слухавку й Віолетта подумки подякувала Богу за всіх добрих і чуйних людей з її оточення.
- У тебе чудова начальниця, – зауважила пані Ганна.
- Вона мені як сестра, – додала Віолетта й взяла бабуся під руку. – Ходімте до вашого дому, а дорогою зайдемо до супермаркету й купимо овочі для салату. Я сама приготую. Ви на якій вулиці живете?
- На Коцюбинського... Дитинко, мені так соромно, що ти мені допомагаєш. Так не має бути... люди мають відповідати самі за себе.
- Це не так. Ми живемо для того, щоб підтримувати одне одного. Коли сьогодні я побачила вас, то зрозуміла, що не можу лишатися осторонь, коли ви зголодніли. Тож відтепер я купуватиму вам продукти.
- Але ж ти маєш і свою рідню, якій треба допомагати.
- Я їм допомагаю, тому не переймайтеся. Я заробляю достатньо, – усміхнулася Віолетта.
- А родину ти вже маєш свою?

- Поки що ні. Але хочу, щоб мій майбутній чоловік був теж добрим до світу й людей. Щоб разом ми змінювали Україну та всю планету.
- Нехай твій чоловік буде саме таким! І щоб разом ви здійснили все омріяне.

У супермаркеті Віолетта придбала сиру, олії, овочів, хліба та печива до чаю. Овочі спакувала в еко-мішечки, а продукти склала до еко-торби, яку завжди носила з собою.

- Сьогодні буде смачна вечеря! – сказала дівчина, коли вони прийшли.

Помила помідори з огірками, нашинкувала їх разом із сиром, усе перемішала та додала олії.

- Де ти навчилася так поратися? – запитала пані Ганна під час вечері.
- Змалечку допомагала мамі, а як почала жити сама, то захопилася кулінарією. Більш за все люблю готувати чізкейки. Я приготую цими вихідними та пригощу вас.
- Дякую, Віолетто, це найкращий день відтоді, як мій чоловік помер... Остап був людиною з великої літери, поважав мене і дуже любив. Він отримував велику пенсію й ми добре жили, а коли його не стало, я опинилася в скрутних умовах. Ми не мали дітей, і зараз я можу розраховувати тільки на себе. Але я не хочу тебе засмучувати своїми історіями, дитинко. Поставлю чайник.
- Пані Ганно, дякую, що довірили мені свою історію. Я дуже ціную вашу щирість, – Віолетта підійшла до бабусі та обійняла її. – Тепер ми разом.
- Дякую! Будеш мені тепер, як онучка.

Тиждень збіг швидко. В суботу Віолетта приготувала кокосовий чізкейк і побігла навідати свою нову названу бабусю.

Коли та відчинила двері, її очі світилися радістю. Дівчина подумки зауважила, що якби всі люди підтримували одне одного, вони б відчували саме таку радість.

- Я до вас не з порожніми руками, – сказала Віолетта. – Готуйте горнятка до чаю, я принесла «Альпійський луг» і чізкейк.

Коли вони чаювали й говорили про осінь за вікном, Ганна Миколаївна раптом щось пригадала й пішла до кімнати.

- Постривай, маю і я для тебе сюрприз, – сказала пані Ганна за хвилину, тримаючи в руках нового плетеного светра. – Я так давно не в'язала, що дуже скучила за цим заняттям, а весь цей тиждень відчувала натхнення.
- Дякую вам, дуже дякую, – Віолетта радісно обійняла Ганну Миколаївну і навіть розцілувала її. – Який гарний! Я неодмінно одягну його на роботу завтра.
- І зустрінеш у ньому свою долю, – втішено пожартувала пані Ганна.

Обидві засміялися й узяли ще по шматочку чізкейка.

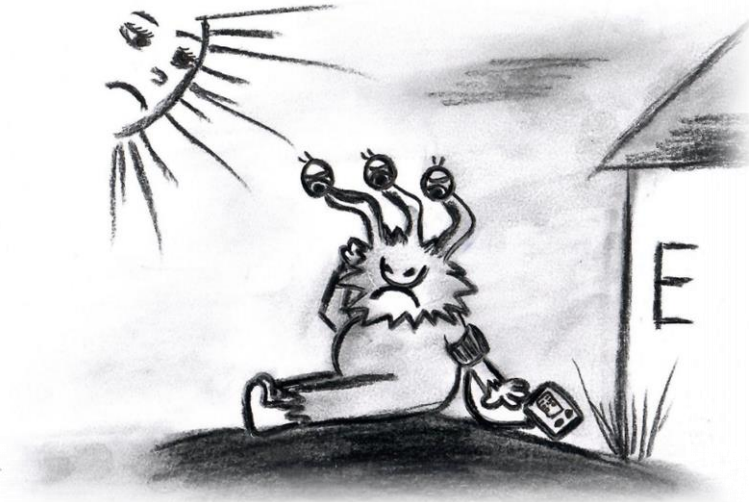
...Тієї осені Віолетта зустріла Артура і разом вони створили громадську організацію з допомоги продуктами малозабезпеченим людям. Віолетта досі спілкується з Ганною Миколаївною, яка сплела іще одного светра. Цього разу – Артурові.

Коли я записував інтерв'ю з Віолеттою, то запитав її, де шукати натхнення на добрі справи.

Ось її відповідь:

«Коли робиш добру справу, завжди пам'ятай про людську душу, бо тільки так можна побудувати світ добрих людей. Не заради красивих сторіз в інстаграм чи відео у тікток, а тому що це насамперед запалює в тобі вогонь добра 🔥».

ЦІЛЬ 3. МІЦНЕ ЗДОРОВ'Я

Усією родиною фермери Опальки з невеличкого села П'ятигори Київської області прокидалися щодня о 5:00. Життя в селі дуже відрізняється від життя в місті, тож кожен день нагадував їм попередній. Тут немає відпусток і вихідних, перерв та лікарняних. Зрозуміло, що через таке навантаження жителі сіл часто почуваються зле.

Одного дня голова сім'ї Микола Опалько відчув біль у серці. Він сів на стілець, щоб трохи перепочити, але біль усе не стихав. Так тривало кілька хвилин, тому він покликав дружину Галину, щоб та принесла води.

- Ну як, легше? – стурбовано запитала жінка після того, як він випив склянку води.
- Таке собі...
- Може, таблетку дати?
- Та зараз минеться.
- Та не минеться воно так!..
- То що ти пропонуєш?! – сердито запитав Микола.
- Сильно болить? – притихла дружина.
- Та наче відпускає. Піду худобі їсти дам.
- Відпочинь, кажу! Ой, лишенько...

Микола підвівся, зробив крок і впав, втративши свідомість.

- Голубчику, так із серцем не жартують, – отямившись, почув Микола Опалько лагідний чоловічий голос. Він розплющив очі і побачив людину в білому халаті.
- Де я? – запитав схвильовано.
- На небі! Чого лікаря відразу не викликали?
- Та я те... лікарів боюся. Та й клопоти це все, а мені нема коли. Робота...
- От дивні ви люди. Як щось геть припікає, тоді вже бігаєте, а як трохи поболіє – думаєте, що пусте, й саме собою минеться. Серденько ж давно давало про себе знати?

- Давно. Та я собі думав – поболить, та й перестане.
- Здоров'я, Миколо, це не погода. Якщо болить, то це симптом, як аварійний вогник на табло складного приладу. Поверну тебе до життя, але за двох умов.
- Яких?! Усе зроблю, що треба.
- Ти будеш обстежуватися в лікаря бодай раз на рік. А ще покинеш назавжди куріння і вживання алкоголю.
- Усе зроблю! Дякую!!! – зрадів Микола, але тут же замовк і подивився в очі «небесному» лікарю, бо той продовжив:
- Але... Якщо ти хоч раз оступишся, то це все, фінал! Зрозуміло?

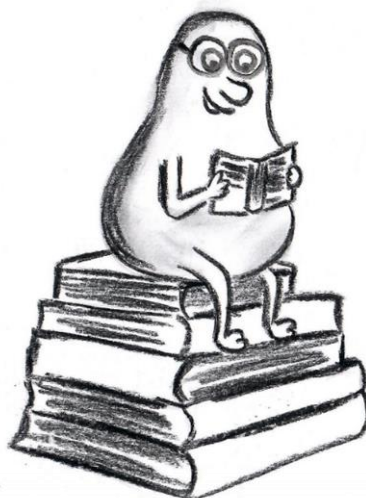
Микола розплющив очі. Над ним стояла дружина Галина. Скрикнула зі сльозами в очах:

- Господи, живий! Сусідка побігла за сільським фельдшером. А я вже й швидку викликала!
- Швидку можеш скасовувати. Завтра їдемо до Білої Церкви на обстеження. І мене, і тебе нехай оглянуть. І все: відтепер я не курю і не п'ю.
- Ого, аж так... Миколо, рідненький, чи це ти, чи не ти? – Галина обійняла чоловіка, а небесний лікар згори ніби аж усміхнувся.

Микола справді покинув шкідливі звички і тепер разом із дружиною, яка його в усьому підтримувала, серйозно ставився до свого здоров'я: раз на рік вони їздили до лікарні та проходили повне медичне обстеження.

«Ми вже не тримаємо великої рогатої худоби. Зараз займаємося органічним землеробством. Виявилось значно вигідніше вирощувати ягоди та салати. А ще маю хобі – збираю мед. Пробую розвивати новий напрямок – зелений туризм, коли люди з міст мають змогу приїхати і пожити сільським життям. Уже кілька гостей з Києва було, вишні збирали. Зараз я дуже добре почуваюся: рано прокинувся – зарядка, щоб налаштувати себе на гарний день. Здоров'я для мене – тепер не самі балачки», – розповів мені Микола в інтерв'ю.

ЦІЛЬ 4. ЯКІСНА ОСВІТА

Максим із Дніпра чотири рази переходив до іншої школи. Йому подобалося навчатися, але життєві обставини не дозволяли поринути в навчання з головою. Заважали постійні конфлікти батька й матері та скрутне матеріальне становище родини. Ще одним ударом стала смерть любого дідуся, який до 5-го класу підтримував Максима в навчанні та допомагав із домашніми завданнями.

Хлопець мав погані оцінки з усіх предметів, окрім англійської мови. Але в глибині душі Макс не картав себе за погане навчання – зрештою, це лише оцінки, тоді як знання важливіші. І поки однокласники після уроків гасали на подвір'ї чи зависали в телефонах, він сидів над англійською.

Максим розумів, що тільки завдяки реальним знанням він зможе досягти успіху в житті, тому що ніхто не буде заглядати в таблицю. Натомість добрі знання української та англійської дадуть йому змогу вирватися зі злиднів. Він також читав романи Драйзера, Ремарка та Бальзака.

Книжки розвивають – усвідомлював він щоразу, коли йшов до бібліотеки.

Матеріальне становище родини змусило Макса зайнятися підробітками. Останньою краплею стало розлучення батьків. Він зрозумів, що має рішучіше йти до своєї мети – вирватися зі злиднів.

«Коли я буду розумний, то зможу досягти всього», – казав собі. Хлопець також переглядав мотиваційні ролики на YouTube, в яких відомі бізнесмени розповідали, як досягти успіху та повірити в себе.

Макс перепробував майже всі види роботи у своєму районі: роздавав буклети, вантажив товари на складах, прибирав кафе. Одного разу він навіть не отримав платні за кілька днів, адже працював неофіційно. Після цього випадку Максим щоразу просив роботодавців укладати з ним угоду щодо отримання заробітної плати.

Найважливішою віхою в його житті стало знайомство з Артемом, який тільки-но відкрив власну кав'ярню й шукав баристу для роботи. На той момент Макс у вже виповнилося 14 років.

- Мені дуже хочеться навчитися професійно робити каву, – сказав Максим на співбесіді.
- Ну гаразд. Оскільки я поки що не знайшов людину і все роблю один, я навчу тебе цій справі, – Артем потиснув руку Максиму й уклав із ними робочу угоду. Вона передбачала, що Максим отримуватиме поденну платню, а господар зі свого боку забезпечить його обідом та навчатиме роботі кав'ярника.

Макс був на сьомому небі від щастя. Він навіть захотів, як і Артем, мати власну кав'ярню в майбутньому.

Максим опанував основи роботи баристою за кілька тижнів, а наступного місяця вже працював без допомоги Артема. Паралельно він вдосконалював свою англійську та читав книжки з розвитку особистості: «Як стати успішним», «Ти сильніший за свої лінощі» тощо.

Прокидався о шостій ранку, снідав і розписував детальний бізнес-план своєї майбутньої кав'ярні: де вона знаходитиметься, як заохотити клієнтів приходити знову, чим відрізнятиметься його заклад від конкурентів. Він також вів щоденник, куди записував, що нового опанував за цей тиждень, а також міркування, як підвищити заробіток і куди далі рухатися в житті. Після того йшов до школи, а вже о 14:30 готував каву. І так майже щодня. Вихідними працював повний день.

Зароблені гроші Макс частково віддавав мамі, але більшу частину заробітку відкладав.

Таким чином після двох місяців роботи хлопець мав п'ять тисяч гривень заощаджень.

Він вирішив ці гроші вкласти в самоосвіту і записався на курси програмування. Артемові сказав, що бажає опанувати новий фах, тому працюватиме відтепер не щодня.

Минуло три місяці й у старшокласників почалися іспити. Макс їх не склав і його відрахували зі школи. На руках він мав тільки диплом про неповну середню освіту, але не розчарувався.

Хлопець розумів: ніякий диплом не гарантує досягнення професійних успіхів та гарного життя.

- То я в усьому винна! Що ж тепер люди скажуть... І що нам тепер робити?! – плакала мати того вечора.
- Мамо, облиш! Усе дрібниці! Я зароблю для нас грошей, а потім і школу закінчу, і виш, але зараз найважливіше – не втратити того, що вже маю – моїх мрій та впевненості у власних силах. До того ж я навчаюся програмуванню і мені це подобається. Згодом ти неодмінно будеш пишатися мною! – додав він, обіймаючи маму.

Макс не хотів емігрувати – він хотів залишитися в Україні й зробити щось значне для цієї прекрасної країни та її людей. Він закінчив курси з програмування, успішно склав іспити і отримав запрошення на роботу за фахом. Обіцяли невеликі гроші, але для Макса важливими були перспективи – якщо він працюватиме тут, чого зможе досягти за рік-два?

Хлопець повідомив Артема, господаря кав'ярні, що йде на нове місце. Той засмутився, але побажав успіху.

- Ми неодмінно ще побачимось. Я дуже дякую тобі за досвід, який ти мені дав. Ця освіта стала для мене найважливішою в житті. Навички спілкування з людьми, вміння виходити з кризових ситуацій, які виникали під час роботи, перший серйозний заробіток і відповідальність – всі ці речі закарбували мій характер і навчили життя. Вони визначили мій майбутній шлях, – подякував Максим товаришеві.

Минулого тижня Максим розповів мені цю історію під час інтерв'ю у кав'ярні «Waka». Я дивився на нього і бачив перед собою вже не старшокласника, а ділового юнака. Між іншим, успішного підприємця, власника кількох кав'ярень у місті.

- Гарна місцина, чи не так? – привітався він.
- Ще б пак! Скільки у вас зараз кав'ярень у місті? – запитав я його.
- Три.
- Самі їх відкривали?
- Спільно з Артемом. Ми обоє любимо свою справу. Бо найважливіше – бути на одній хвилі.
- Але ж ви працювали в аїті...
- Так. І не полишав мрії відкрити власну справу. Завдяки тій роботі я зрозумів, як діють робочі процеси у великих компаніях. Також я навчився веденню переговорів, основам бухгалтерії та іншим необхідним підприємцеві навичкам. Паралельно відкладав гроші з кожної зарплатні, й коли назбирав достатню суму, запропонував Артемові відкрити ще одну кав'ярню. Наш бізнес виявився прибутковим і минулого тижня ми відкрили чергову «Waka».
- Вітаю з відкриттям! Ваша мама радіє вашим успіхам?
- До речі, мама з татом тепер працюють разом зі мною, – радісно повідомив Макс.
- Щоб ви побажали українцям, які зараз навчаються в школі?
- Звичайно, я би не бажав пережити мій досвід. Тому що, по-перше, це неможливо, адже життя кожного неповторне. По-друге, не всім може бути до душі те, чим я займаюся. Це ж не так просто, як здається. Бути підприємцем означає постійно навчатися: не можна просто зупинитися й сказати «стоп». Отже, треба мати жагу до пізнання життя. Бути підприємцем означає також мислити на крок уперед. Моя порада школярам – шукайте своє покликання; саме в школі ви маєте зрозуміти, ким хочете стати. І найголовніше – вкладайте сили в саморозвиток: читайте літературу, опануйте нові знання, спілкуйтеся з цікавими людьми і робіть свою справу крок за кроком.
- А освіту будете продовжувати?
- Сто відсотків! Цього року вступаю до економічного коледжу, а після нього перейду на третій курс університету й здобуду вищу освіту з економіки та менеджменту.
- Ваш дідусь пишався би вами...
- Всі свої перемоги я присвячую йому! До речі, дідусь любив чорну каву без молока, – Макс підняв очі догори й жартома запитав. – Діду, налити кави?

ЦІЛЬ 5. ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ

Мар'яна та Василь навчалися в одному класі житомирської середньої школи. Василь марив перукарським мистецтвом і мріяв стати стилістом, а Мар'яна захоплювалася математикою й хотіла створювати ігри для смартфонів. Проте закінчивши школу кожен із них обрав те, що хотіли батьки.

Мар'яна вступила до медичного. Хіба ж підеш проти волі батька, який вважав, що дівчина не повинна «гаяти час за комп'ютером»? Так і казав – «гаяти час»!.. І хоча донька добре навчалася у виші, лікарська справа не стала для неї рідною. Хіба що лекції з історії медицини викликали в неї інтерес: Мар'яна порівнювала минуле та сучасність і захоплювалася впливом, який мала наука на життя людей і тварин.

Василь вступив до аграрного університету, бо там працював його дядько. Мати вважала, що після закінчення вишу той прилаштує хлопця працювати по знайомству. Але душу не обманеш – Василь із першої ж стипендії придбав машинку для стрижки та ножиці, а потім записався на вихідні перукарські курси. Після того, як закінчив двомісячний курс і здобув базові навички перукаря, пішов помічником до майстра в найближчий салон краси. Тепер кожні вихідні майстер-перукар безкоштовно навчав його тонкощам догляду за волоссям, а Василь допомагав: записував клієнтів, прибирав залу та дезінфікував інструменти після стрижки.

Нині Василь працює перукарем-стилістом у Житомирі. Вчора я стригся у нього і він сказав, що збирається одружитися.

«Я пішов із вишу на другому курсі, попри всі застереження мами з дядьком. Мене лякали, що це жіноча справа й мені не пасуватиме; а надто, що грошей не буде! Але пройшло п'ять років і я все маю, а найважливіше – я не зрадив своїй мрії. Та й мама тепер зрозуміла золоту річ: найголовніше – коли дитина реалізована в тому, що вважає справою свого життя», – сказав Василь мені на прощання, вручивши свою візитівку.

Мар'яна теж не зрадила своїй мрії. Під час навчання вона вивчила програмування дистанційно й одного дня загорілася ідеєю створити простенький додаток для власників загублених тварин.

Такого сервісу Житомир ще не мав, тож її програма «CDP» (Cat. Dog. Parrot) стала дуже популярною – містяни швидко знаходили загублених собак, котів та папуг. Потім дівчина зв'язалася з місцевою владою Житомира і запропонувала додати до програми базу тварин із притулків, щоб містяни активніше забирали їх додому. «CDP» затим захотіли впровадити в себе інші українські міста, а одного разу Мар'яні навіть зателефонували з Представництва ЄС в Україні та запропонували взяти участь у грантовому проєкті Євросоюзу, щоб отримати гроші для реалізації нових цікавих задумів. Вона вже створила модель майбутнього додатку та подала заявку на грант.

До того ж Міністерство цифрової трансформації України запросило Мар'яну взяти участь у розробці діджитал-стратегії розвитку Житомирщини. Її батько вже не наполягає на кар'єрі лікарки, примирився з вибором доньки й тепер усіляко підтримує.

«Я дуже рада можливості працювати для України. Багато моїх однолітків стверджують, що в нас неможливо чогось досягти без зв'язків і грошей. Але якщо маєш гарну ідею, реалізуй її! І ще важливо: не думай про гроші, а думай про те, як твої рішення змінять життя людей на краще. Я закінчила виш, здобула кваліфікацію бакалавра і не жалкую про це. Хай я обрала те, чого не хотіла, але під час навчання я відкрила для себе чимало нової інформації, познайомила з багатьма людьми й остаточно вирішила пов'язати своє майбутнє з ай-ті та медициною», – радісно розповіла мені Мар'яна в інтерв'ю для програми «Україна добра».

ЦІЛЬ 6. ЧИСТА ПИТНА ВОДА ТА НАЛЕЖНІ САНІТАРНІ УМОВИ

«Немає води в криниці», – все частіше доводилося чути 16-річному Тарасу з Херсонщини.

Так склалося, що в його селі питна вода подавалася за розкладом, а криниці потроху мілили.

Не всі розуміли, що це відбувається через низку причин, і зокрема через посухи та зміни клімату. Водночас через використання пестицидів фермерськими господарствами вода в криницях втрачала свої цілющі властивості. Але люди все одно її вживали, адже іншої не було.

Тарас не міг не зважати на цю проблему. Він вирішив діяти. В школі для початку організував проведення екологічних занять, на які запросив учнів різних класів. Разом із ними написав звернення до Херсонської обласної державної адміністрації з проханням вирішити проблему води в їхній громаді. Листа підписали більшість школярів та учителів.

«Вода – основа життя будь-якої живої істоти, тому зараз це питання нашого з вами здоров'я та майбутнього. Якщо громада не матиме доступу до чистої питної води, будь-які реформи влади марні», – казав Тарас на своїх заняттях.

Згодом юнак вирішив заснувати громадську організацію та долучити до неї слухачів гуртка.

Так Тарас заснував ГО «Чиста вода Херсонщини» і спочатку до організації записалося близько 50 людей: переважно школярі та вчителі. Але вже за тиждень до ГО доєдналося чимало односельців, адже люди зрозуміли, що потрібно відстоювати свої права, а громадська організація – ефективний механізм взаємодії з владою, адже тоді звучить не один, а сотні голосів людей.

Пізніше ГО «Чиста вода Херсонщини» провела зустріч із підприємцями-аграріями. На заході було вирішено, що фермерські господарства зменшуватимуть використання пестицидів та інших хімічних добрив на полях, а відтак питна вода в криницях ставатиме придатнішою до споживання.

Паралельно Тарас вдруге звернувся до влади Херсонщини з проханням знайти кошти на буріння артезіанських свердловин. Юнак також провів зустрічі з місцевою владою і депутатами Херсонської обласної ради, а коли чутки про 16-річного активіста дійшли до Києва, то до їхнього села приїхали народні депутати з екологічного комітету Верховної Ради України.

І крига скресла.

Уряд виділив кошти на будівництво свердловин у селах Херсонщини, де бракувало води.

Крім того, центральна влада передбачила фінансування програми, що мала на меті покінчити з подачею води за розкладом.

«Я зрозумів, як важливо об'єднувати людей довкола проблем. Звичайно, спершу ти проявляєш ініціативу, а вже тоді підключаються інші. Від початку я й гадки не мав, що нам вдасться привернути увагу журналістів, а тим паче центральної влади, але наша наполегливість і згуртованість громади дали свій результат. Тепер я усвідомив: мало тільки вірити – потрібно день за днем рухатися до своєї мети. На місцевих виборах 2025 року я прагну стати головою об'єднаної територіальної громади та вирішувати актуальні проблеми громад. Будуть і питна вода, і належні санітарні умови, – адже там, де забруднене довкілля, люди довго не живуть», – розповів мені Тарас під час прогулянки в Херсоні, куди він приїхав для участі у Форумі місцевих активістів «Я (з)можу все!»

ЦІЛЬ 7. ВІДНОВЛЮВАНА ЕНЕРГІЯ

Ярослав жив неподалік Вінниці. Він переїхав до нового житла у 2019 році: прагнув сільської тиші та все більше тяжів до садівництва. Після купівлі будинка чоловік придбав іще й сонячні панелі.

Спонукала його до цього не лише фінансова складова, а й відповідальна екологічна позиція.

Майстри встановили двадцять сонячних панелей на даху будинку та десять панелей на вулиці.

Панелі, встановлені на даху, відтепер повністю забезпечували будинок Ярослава електроенергією, а вуличні сонячні панелі давали змогу забезпечувати енергією теплиці, де він вирощував полуницю, малину та чорницю.

«Завдяки сонячним панелям я отримую електроенергію без шкоди довкіллю. Електрика в Україні переважно виробляється тепловими електростанціями, а їхні викиди, так звані парникові гази, нагрівають планету, тож на Землі прискорюються зміни клімату. Тому майбутнє саме за відновлюваною енергетикою. Тепер маю мрію облаштувати вітряки та розширити органічну ферму», – розповів Ярослав, коли влітку я гостював у нього. Мій приятель частував мене тут-таки вирощеними ягодами та малиновим чаєм. Не передати словами, як це смачно!

Минуло кілька років і я приїхав до Вінниці на відпочинок із родиною, тож вирішив заїхати в гості до Ярослава.

Коли підїжджав до його будинку, мій син Євгенко закричав: «Дивись, тату, вітряки!»

- Невже він таки здійснив свою мрію? – подумав я вголос, а відповідь від Ярослава почув уже за лічені хвилини, коли зупинив електромобіль біля його садиби.

«Моя продукція має великий попит у крамницях Вінниччини, тож я вирішив розширити асортимент. Отриманий від вирощування ягід прибуток інвестував у створення нових теплиць. Тепер я вирощую також помідори та огірки, а тут, у сусідній теплиці – картоплю. Ходімте далі, покажу, де я вирощую кріп та петрушку». Ярослав показував нам своє господарство.

Ми подякували йому за подорож і попросилися на ночівлю. Він відказав, що має для нас сюрприз:

«Ви ж бо побачили вітряки, як підїжджали до мене? Після відкриття ринку землі я придбав ділянку, де побудував зелений готель «Тук», який повністю забезпечується енергією вітряків. Отож, залишайтеся там на ніч. А ти, Богдане, можеш і свій електромобіль там зарядити!»

Я дивився на радість Ярослава, радів разом із ним і пишався досягненнями друга.

«Такі люди, як він – справжній приклад для наслідування», – сказала моя дружина Тетяна, коли ми вечеряли в номері другого поверху готелю «Тук»

Потім ми всі вийшли надвір, щоб помилуватися зоряним небом та послухати кумкання жаб у ставках, а зранку зустріли світанок на балконі. Повітря тут нібито мало неповторний власний запах первозданної чистоти. «Не те, що в мегаполісах» – пожартував я подумки.

«Ми неодмінно сюди повернемося. До зустрічі, Ярославе!» – написав я записку й залишив її на рецепції, оскільки мій друг ще зрання поїхав у справах, передавши через адміністратора готелю «Тук» усім нам побажання гарного дня.

ЦІЛЬ 8. ГІДНА ПРАЦЯ ТА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ

Петро мав бізнес і п'ятьох людей у штаті підприємства. Його працівники не були забезпечені жодними гарантіями, бо всі працювали неофіційно. Саме тому Петро міг і зарплату затримати, і умови створити такі, щоб змусити працювати понад 8 годин на день. Крім того, господар часто підвищував голос на підлеглих і накладав усілякі штрафи, бо, мовляв, «погано йдуть продажі».

Утім, ніхто не звільнявся і не скаржився. Просто люди зневірилися, що можна знайти кращу роботу. «Важкі часи на ринку праці», – думали вони. Проте згодом компанія геть збанкрутіла і власник її ліквідував. Він кудись подався з міста, а своїх співробітників залишив без заробітної плати. «Робіть тепер, що хочете», – сказав їм наостанок Петро.

Довелося всім починати кар'єру спочатку. Але там, де ми бачимо кризи, неодмінно потрібно шукати й позитив. Так і сталося. П'ятеро колишніх колег повірили у власні сили та відкрили інтернет-магазинчик із продажу екологічних товарів «МУМ». Ця компанія нині дуже відома в їхньому містечку.

Зараз колектив «МУМ» налічує уже 10 працівників. Кожен із них тут оформлений офіційно, отримує гідну зарплатню і ніколи в офісі ви не почуєте криків, погроз чи принижень.

«Ми створили компанію, в якій хочеться працювати. Це повна протилежність того, що ми переживали з Петром. Ми від самого початку прагнули, щоб співробітники «МУМ» працювали офіційно, тому що це дає гарантії, що ніхто не вчинить так, як вчиняв свого часу Петро.

Ми сумлінно сплачуємо податки, бо розуміємо: якщо ми хочемо, щоб Україна ставала заможнішою, сплачувати податки правильно і нормально. Взагалі створення компанії нагадує розбудову держави. Україна складається з сотень тисяч підприємств. Завдання держави – створити умови для того, щоб бізнес розвивався, а завдання підприємця – забезпечити колектив відповідними умовами для професійного зростання. Тільки так можна побудувати сильну економіку та щасливу націю. І варто ще дещо додати... Якщо ваш керівник поводить себе нечесно, не терпіть – ідіть звідти туди, де вас будуть цінувати як фахівця і людину. Бо ви того варті. Тому що кожна людина унікальна! А життя лиш одне, тож не варто його розмінювати на погану роботу», – розповіла керівниця магазину «МУМ» Алла Джулянська під час презентації нової серії екологічних продуктів для дітей.

Між іншим, продукція «МУМ», зокрема, бамбукові зубні щітки та безфосфатні мийні засоби для прання наступного року продаватимуться й у крамницях Євросоюзу – ось яку силу має командна робота та спільна мрія.

ЦІЛЬ 9. ІННОВАЦІЇ ТА ІНФРАСТРУКТУРА

Марина народилася в невеликому селі на Полтавщині. Вона з дитинства любила Україну та хотіла заробити Батьківщині доброї слави на весь світ.

Марина росла й читала багато книжок із історії, економіки, політики та бізнесу. Вона вважала, що народилася за найкращих часів на Землі, тому «потрібно шукати можливості, щоб залишатися вдома і не намагатися підкорити землі за кордоном».

«Якщо всі будуть виїжджати, то країна слабшатиме. Гроші мігрантів не врятують, тому що найбільше, що має будь-яка країна – це людський капітал. Без людей економіка не працює, відповідно, потрібно робити так, щоб розвивалися регіони й розумні люди залишалися в Україні. Сильні громади – то є сильна країна. Потрібно зрозуміти, яким чином можна залучити бізнес у села, щоб і тут все розвивалося так само стрімко, як і в містах», – писала 15-річна Марина в своєму щоденнику.

Час ішов. Дівчина закінчила школу, але її батьки не мали грошей, щоб дочка вступила до вишу.

Та вона не розчарувалася. За нашого часу все можна знайти в інтернеті, казала вона, і день за днем вивчала новий матеріал, переглядала фільми та читала біографії відомих людей.

Одного разу Марина прочитала, що президент України оголосив флешмоб до Дня молоді, де кожен охочий віком до 30 років мав записати однохвилинний відеоролик про себе і розповісти, чим є для нього Україна. Повідомляли, що десятеро переможців конкурсу матимуть нагоду зустрітися з очільником держави та обговорити важливі для країни теми.

Дівчина того ж вечора записала відеоролик, в якому коротко виклала суть своїх ідей: як зробити громади сильними й що треба для економічного стрибка України. У відео вона акцентувала увагу на необхідності впровадження інновацій та розвитку інфраструктури.

«Інновації роблять світ простішим і доступнішим, а добра інфраструктура об'єднує людей», – зазначила Марина у відеоролику.

Настав серпень. У Фейсбуці підбили підсумки флешмобу. Марина таки потрапила до десятки переможців, які мали зустрітися з президентом на День молоді 12 серпня. Її щастю не було меж.

Марина дуже старанно готувалася до зустрічі й докладно розписала, як саме розвивати інновації та інфраструктуру в селах Полтавщини. Дівчина також розуміла, що це її шанс увійти до команди Президента і в такий спосіб заручитися підтримкою голови держави у впровадженні необхідних реформ.

«Я маю бути сміливою! Слід завжди використовувати всі шанси та можливості, що дає життя. Так, я нервуюся, що мені можуть відмовити, але зрештою я нічого не втрачаю. Ба більше – я роблю це не заради себе чи грошей, а задля високої мети, котра полягає в тому, щоб зробити Україну успішною», – писала Марина в своєму щоденнику 11 серпня напередодні виїзду до Києва.

10:00. Марина стоїть біля Офісу Президента України. Поруч із нею дев'ятеро так само розгублених, але радісних молодих людей.

Ось їх запускають досередини.

Ось запрошують до конференц-зали й вони сідають за стіл.

Аж ось заходить Президент.

Вітається з усіма, запитує гостей, як доїхали та в якому вони настрої. Далі починається розмова.

Кожен ставить своє запитання, а Президент записує важливі тези в блокнот. Ось і черга Марини, і Голова держави слухає її. Потім захід завершується, і всі фотографуються для ЗМІ.

«Марино, Президент же поряд. То скажи йому, що хочеш працювати у його команді», – радить внутрішній голос.

І Марина каже. Президент кличе свого помічника, наказавши обмінятися контактами, й каже: «Будемо на зв'язку. Щастя!». Так розпочинається нове життя Марини-політика.

За десять років Марина стала однією з найвпливовіших реформаторок у світі, а український досвід із впровадження інновацій та розбудови інфраструктури в громадах використовують зараз у Латинській Америці.

«Коли я запропонувала Президентові свою кандидатуру і він сказав «так», я не мала жодного досвіду роботи, тим паче в органах влади. Але я мала палке бажання змінювати країну на краще, а це найважливіше! Ми спільно з приватним бізнесом провели інтернет-мережу в майже всі села країни, розбудували інфраструктуру в невеликих містах і селах і туди зайшов бізнес – це була моя дитяча мрія, щоб люди мали роботу в селах і не виїжджали до великих міст і за кордон», – скаже Марина з трибуни, коли народні депутати підтримають її кандидатуру на посаду прем'єр-міністра України.

ЦІЛЬ 10. ЗМЕНШЕННЯ НЕРІВНОСТІ

Автомобіль зламався, і тепер харків'янин Антон міг затриматися на важливу зустріч із європейськими партнерами.

«Що ж робити?... Таксі? Та ні, затори!... То що, невже метро?!» – крутилося в голові чоловіка.

Просто Антон уже десять років не користувався метрополітеном, відтоді як придбав собі авто.

Тож він просто забув про існування громадського транспорту. Куди Антон, туди й колеса. Якщо не сам за кермом, то водій елітного таксі.

«Доведеться реально йти на метро, бо я ж не можу спізнитися на зустріч. Інакше пропаде угода!» – крутилося в думках Антона і він побіг до підземки.

Чоловік зайшов до вестибюля й розгублено озирнувся. Тоді помітив касу і побіг до неї.

Дістав тисячу гривень і попросив один квиток.

- Маєте меншу купюру? – запитала касирка.
- А можна банківською карткою?
- На турнікеті.

Він не мав жодного уявлення, до якого саме пристрою на турнікеті прикладати банківську карту.

Робітниця станції допомогла, Антон подякував і побіг сходами вниз. «Куди тепер?», – намагався зрозуміти, як йому краще дістатися потрібного місця. Хотів запитати когось із пасажирів, але відчув сором за своє невігластво. Дістав телефон, набрав потрібну адресу і побачив на екрані відповідь.

«Ага, мені треба на станцію «Наукова». Тепер треба розібратися, в який бік їхати... ніби сюди».

Підїхав поїзд і Антон зайшов до вагону: «Ого, скільки людей. Мабуть, година пік».

Поки їхав у вагоні, роздивлявся людей довкола: хтось слухав музику, дехто дивився на стіну чи підлогу, деякі пасажири спілкувалися, інші мовчали. Стало трохи зле від тисняви, тож спробував заспокоїтися, відволікаючи себе думками про зустріч з партнерами та укладання угоди.

«Треба обов'язково відремонтувати автомобіль цього ж тижня! Я так не витримаю їздити щодня».

І хоча авто не вдалося полагодити протягом тижня, Антон зміг призвичаїтися до поїздки у метро.

Із часом чоловік зрозумів, що в метро їздять такі самі люди й що, попри статки й спосіб життя, всі ми в дечому схожі, а саме – в прагненні гідного життя та справедливості.

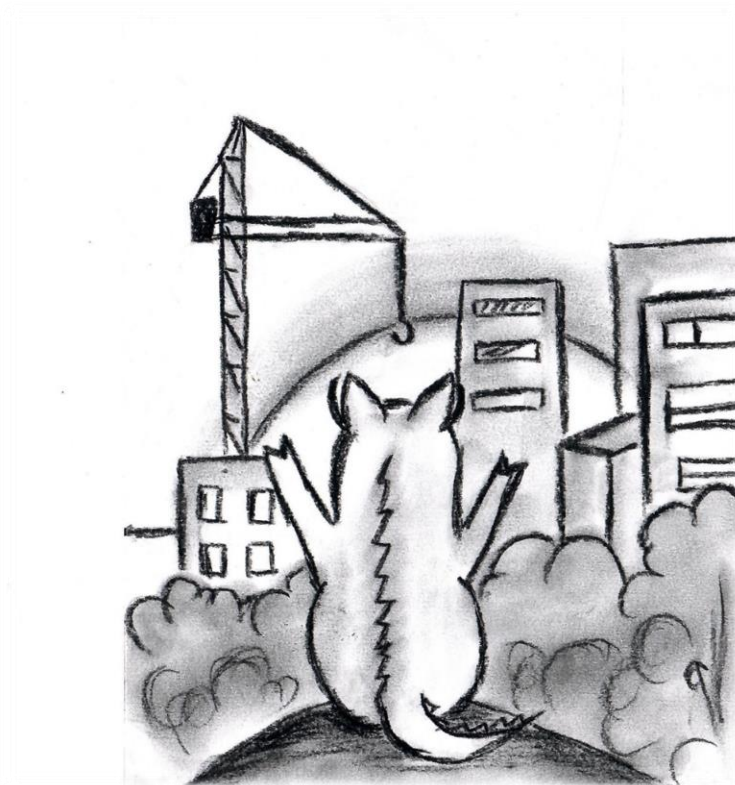
До того ж завдяки поїздкам громадським транспортом він зміг бачити простих людей, а не лише бізнес-партнерів, із якими часто спілкувався з робочих питань.

Коли авто відремонтували, Антон уже не панікував від самої думки, що доведеться знову зайти в метро. Бо він тепер сам кілька разів на тиждень їздив і метро, і автобусом, і навіть трамваєм.

«Я зрозумів, що не можна забувати про те, що ти живеш у місті, а не місто живе в тобі.

Моє життя до того, як трапилася ця історія, породило в мені зверхність щодо інших, а так не має бути. Всі ми рівні. Нехай хтось заробляє більше, та це не має означати, що можна відвертатися від потреб простих людей. Бо саме завдяки їхній праці ми щодня маємо свіжий хліб у магазині, бензин на заправці, їжу в ресторані та багато іншого!» – говорить Антон.

ЦІЛЬ 11. СТАЛИЙ РОЗВИТОК МІСТ І СПІЛЬНОТ

Марко проживав у Львові. Його з дитинства надихала архітектура. Хлопець разом із батьками міг годинами блукати старими кварталами та милуватися кількаповерховими будинками, візерунками на древніх стінах і написами минулих епох.

Батько якось навіть сказав семирічному Маркові: «От виростеш і збудуєш щось своє».

Ці слова запали в душу хлопцеві й він захотів проектувати будинки, щоб залишити для вічності свої твори з цегли та цементу.

- Я стану архітектором, – сказав він батькам. Ті дослухалися до його бажання і з того часу батько додатково займався з сином геометрією і кресленням, а мати водила Марка на гуртки з моделювання.

Тож закінчивши школу він успішно склав вступні іспити до Інституту архітектури та дизайну Львівської політехніки.

Під час навчання у виші Марко зрозумів, що міста – це живі організми. І недостатньо просто побудувати будинок і заселити туди людей. Щоб зробити квартал зручним для життя, необхідно продумати наповнення всього простору. І воно має бути таким, щоб люди почувалися затишно, а отже спокійно та врівноважено. «Отже, необхідно встановити лавки, посадити дерева, облаштувати квітники, створити спортивні та дитячі майданчики, пішохідні зони, велодоріжки та місця вигулу тварин», – записував юнак у свій щоденник. Паралельно Марко захопився вивченням урбаністики – науки про те, як має розвиватися місто відповідно до потреб людини.

Закінчивши виш, Марко пішов працювати до архітектурного бюро. Практичний досвід дав йому можливість зрозуміти, що часом не все йде так гладко, як написано в книжках чи кажуть учителі.

«Тільки об'єднавши практичний і теоретичний досвід, я зможу створити справжній шедевр. Попри все потрібно залишатися самотнім», – написав він у тому ж щоденнику на своє 30-річчя.

Тоді юнак іще навіть не здогадувався, що ці слова стануть пророчими і через 10 років Марко таки створить у Львові свій шедевр під назвою «Квартал «Де Ла Lviv»». Спочатку він малюватиме схеми, переписуватиме плани та шукатиме найкраще місце для будівництва кварталу мрії. Потім знайде забудовника, якому запропонує втілити цей проект. Отримає десятки відмов і десятки проігнорованих пропозицій. Але одного разу таки піде на доленосну зустріч у Львівську мерію і тоді, коли його проектом зацікавиться відповідальний посадовець, розпочнеться час практичного втілення мрії. Місто захоче профінансувати проект, залучить кошти донорів та приватних партнерів, і у 2030 році житловий квартал з'явиться на мапі міста. Згідно з задумом Марка, «Де Ла Lviv» мав стати місцем, де не буде бар'єрів для людей з інвалідністю та запаркованих автомобілів на подвір'ях; де завдяки розумному плануванню жителі кварталу матимуть велику прибудинкову територію, де зможуть проводити вільний час так, як їм захочеться: в затінку чи на сонці, серед тут-таки висадженого квітучого саду. «Де Ла Lviv» також має стати місцем, де житло зможе придбати кожен охочий – навіть студент. Низькі кредитні ставки забезпечувалися гарантіями львівської мерії та українських банків, а кредити видавалися на 50 років.

«Дякую батькам за те, що вони вклали в мене так багато своїх сил і завжди вірили в мій успіх!» – відповів мені Марко на запитання, як він досяг здійснення своєї мрії.

ЦІЛЬ 12. ВІДПОВІДАЛЬНЕ СПОЖИВАННЯ

«У магазині купи те, що справді потрібно, не витрачай даремно гроші», – завжди говорила мама Оленці, коли вони йшли по закупи в супермаркет.

І дівчинка щоразу звертала увагу на те, що мама формує список продуктів завчасно; що складає куповане в магазині до власних торбинок, аби не брати черговий пакетик для зважування овочів і фруктів; що носить із собою сумку, щоб не купувати поліетиленовий пакет на касі.

«Ці дрібнички бережуть нашу планету, бо всі ми відповідальні за стан довкілля» – казала мама й Оленка все запам'ятовувала.

Батьки заробляли достатньо, щоб подарувати Оленці всі іграшки світу, проте розуміли, що таким чином можна тільки зіпсувати доньці життя.

«Дитина має зрозуміти, що все має свою ціну. Інакше виросте й тільки споживатиме. Натомість світ побудований таким чином, що потрібно не лише брати, але й віддавати» – розповів мені Оленчин батько, коли я запитав його, як виховати дитину відповідальною.

Олена справді виросла дуже доброю та чуйною. Серед ровесників Оленка не почувалася ніяково, хоча мала звичайний телефон (а не смартфон останньої моделі), нормальний одяг (а не брендові речі за космічними цінами) та вела екологічний спосіб життя: уникала купівлі зайвого, сортувала сміття та заощаджувала електроенергію.

«Важливо, що є у твоїй душі, а не в холодильнику та шафі. Важливо, чи вмієш ти цінувати те, що маєш сьогодні. Відповідальне споживання – це не самообмеження, а економія ресурсів заради великої ідеї: щоб усім людям вистачало, а планеті не було погано від перевиробництва товарів», – розповіла мені Олена, коли вступила до Одеського екологічного університету.

ЦІЛЬ 13. БОРОТЬБА ЗІ ЗМІНАМИ КЛІМАТУ

Ян із міста Кропивницького навчався в 10-му класі. Й усе міркував, сидячи за партою під час уроків, як можна протидіяти змінам клімату, адже ці речі сильно впливають на людей і довкілля.

Пожежі, повені, цунамі, буревії, засухи – всі ці явища будуть тільки посилюватися, якщо людство не знайде способу зменшити кількість викидів в атмосферу і не зуміє зупинити нагрівання планети.

Одного сонячного дня, коли хлопець гуляв міським Дендропарком, він спинився біля великого самотнього дерева та запитав себе, як же зробити так, щоб дерев ставало більше на Землі, бо ж саме вони очищують повітря. Що робити, аби ліси не страждали від вогню? І дерево заговорило:

- Мої брати і сестри є в усіх куточках Землі. Але останнім часом ми дуже страждаємо. Так траплялося і раніше від людської діяльності, проте зараз ми об'єднуємося, бо відчуваємо серйозну загрозу! Яне, ти маєш велике серце і кмітливий розум. Зроби так, щоб незаконні вирубки в Карпатах припинилися. Зроби так, щоб пожежі не знищили нас усіх. І зроби так, щоб люди не тільки саджали дерева, а й доглядали за ними, бо через зміни клімату та посухи ми часто вмираємо, так і не ставши настільки корисними, як могли б.
- Я зроблю! Обіцяю, що зроблю! Та чи зможу я сам-один усе змінити?
- Ти зможеш. Дій! Твій внутрішній голос завжди підкаже, що саме слід робити...

Дерево замовкло. Ян озирнувся – жодної душі. Він сів під цим дивовижним великим деревом, дістав скляну пляшку з водою, попив, ліг на запашну зелену траву і задрімав.

І Янові наснився дивовижний сон, буцімто він винайшов спосіб зробити дерева стійкими до кліматичних змін. Потрібно лише в лабораторії прищепити саджанцям спеціальний ген, завдяки якому дерева зможуть зростати навіть за найнесприятливіших умов. І так само

потрібно винайти новий сорт вогнестійких дерев. Хлопець прокинувся і відразу записав свій сон у блокнот.

Того ж дня він усе переповів учителю з біології панові Івану. Вдвох вони звернулися до Малої академії наук України (МАН) по державну підтримку на розробку проєкту створення вогнестійких та кліматично незалежних видів дерев. Відповідь від МАН не забарилася – Яна та його вчителя запросили до столиці обговорити деталі.

У Києві вони знайшли якщо не підтримку, то інтерес до розвитку свого проєкту з боку держави.

Знайшлися також спонсори, які профінансували всі дослідження, й за рік був представлений новий сорт дерева, названого «Кгоріу» на честь Янового рідного міста. Звістка про чудо-дерева швидко розійшлася світом, і молодий науковець із наставником отримали безліч нагород за успішний проєкт, а Україна знову стала відомою в наукових колах. Тепер сюди прибували численні делегації з різних країн, аби детальніше ознайомитися з деревом «Кгоріу».

Лиш одна думка не давала Янові спокою – як усе-таки припинити незаконну вирубку лісів у Карпатах та інших регіонах?

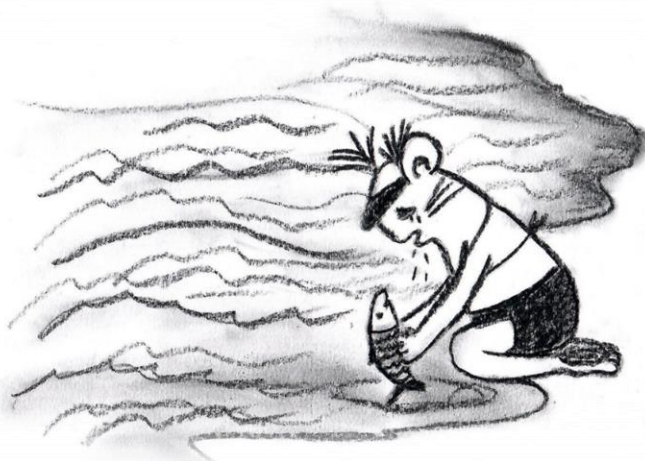
Користуючись своєю славою, він звернувся до Кабінету міністрів України. Його прийняв особисто прем'єр-міністр і пообіцяв, що віднині буде посилено контроль за подібними злочинами; буде наказ встановити камери в заповідниках, а також карпатські заповідники цілодобово патрулюватимуть дрони, що виявлятимуть незаконні вирубки. Верховна Рада підтримала законопроект про збереження наявних лісових фондів і з часом Україна стала по-справжньому екологічною країною, зробивши величезний внесок у боротьбу зі змінами клімату.

Якось я гуляв Дендропарком і спинився біля того самого дерева, таємницю якого розповів мені Ян.

Я думав про те, як зберегти довкілля і дерево заговорило зі мною теж:

- Ян – великий молодець! Тож тепер твоя черга, Богдане. Для збереження довкілля потрібно лише, щоб люди більше співчували природі. Напиши про це книжку, і не одну. Розкажи світові про те, що нам, деревам, і всім живим істотам на цій планеті потрібен догляд. І діти, що читають ці книжки, виростуть і житимуть відповідно до потреб Землі. Вони побудують сміттєпереробні заводи, знайдуть альтернативу пластику та зуміють приборкати зміни клімату. Тоді життя для людей і всього живого продовжуватиметься.

ЦІЛЬ 14. ЗБЕРЕЖЕННЯ МОРСЬКИХ ЕКОСИСТЕМ

Адріана купалася в Азовському морі. Вона рано навчилася плавати, з дитинства ходила в басейн і мріяла стати олімпійською чемпіонкою, але потім передумала. Сказала собі, що не медалі роблять людину значущою, а її діяльність, тому присвятила себе живій природі. Особливо їй до душі були риби й інші жителі водойм. Після закінчення вишу працювала в зоомагазині та доглядала рибок, а тоді влаштувалася на роботу до Київського зоопарку доглядати морських черепах та великих риб.

Якось вона поїхала у відпустку до Маріуполя на два тижні відпочинку. Напередодні від'їзду з Азовського узбережжя назад до столиці їй стало навіть сумно – так вона не хотіла вертатися до великого міста, а хотіла залишитися тут, серед безкрайнього моря.

«Стати б рибою і плавати досхочу», – думала вона і на ранок дійсно прокинулася рибою.

- Ласкаво просимо, – звернулися до риби-Адріани інші малесенькі рибки. – Ми тебе раніше не бачили. Ти звідки?
- Навіть не знаю, що вам сказати. Вчора я подумала, що хотіла б стати рибою і прокинулася серед вас, – відповіла Адріана.
- Дивовижно! То ти хіба була людиною?
- Так, мене звали Адріана й я працювала в Київському зоопарку доглядачем риб і черепах.
- То нам пощастило, що ти зараз із нами! Ми мусимо донести до людей усе про наше життя, тому що ми ж не маємо свого представництва типу уряду чи парламенту. Немає в нас і журналістів, як у вас, людей. Хто почує голоси мільйонів риб, а тим часом моря, океани та всі їхні мешканці дуже страждають!...
- Що ж я можу зробити? – ледь не заплакала Адріана.
- Будь ласка, зроби, щоб моря й океани позбулися отруйних відходів і пластикового сміття. Хай люди впроваджують у себе зелену політику та зменшують викиди вуглецю, тому що океан окислюється, а це зменшує нашу народжуваність і ставить під загрозу існування морських екосистем. Якщо ж не стане нас, риб, то не стане і вас, людей.
- Я й не думала, що справи такі кепські...
- Будь ласка, вертайся до своєї людської подоби, знайди спосіб нам допомогти! Стань нашим послом, збережи нас, бо ми теж, як і люди, живі створіння.
- Я неодмінно постараюся вам допомогти!

- Адріано, ми віримо тобі, хоч люди нас так часто підводили...

Адріана прокинулася і зрозуміла, що це був не зовсім сон. Вона справді побувала рибою й відтепер їй належало порятувати моря, океани та їхніх жителів від загрози вимирання.

Коли дівчина повернулася до Києва, то розповіла про свій сон керівникові Київського зоопарку пану Гектору.

Той не сприйняв це як жарт, а, навпаки, зі співчуттям поставився до її історії та проблеми.

- Адріано, нам необхідно об'єднати зусилля та зробити все можливе, щоб врятувати екосистеми океанів. Я вже давно спроектував і побудував корабель POR (Plastic Ocean Restoration), здатний поглинути весь пластик у водах і повернути нашим водоймам їхню природну чистоту. Розпочати я пропоную просто зараз. Поїхали на Київське море! Ти будеш першою, кому я покажу свій винахід! – сказав директор.

Вони нашвидку зібралися і поїхали в бік Вишгорода, де знаходився невеликий диво-корабель POR.

- Я думала, що він значно більший, – зауважила дівчина.
- Це не має значення. Важливим є те, на що він здатен. Я його запускав лише раз, аби випробувати, але тепер, якщо другий експеримент виявиться успішним, то такий самий корабель зможе побудувати кожна країна світу. Я віддам усі розробки безкоштовно, тому що прагну, щоб мій винахід порятував людство.

Пан Гектор запустив двигун. Корабель рушив і на ньому вони повернули в напрямку Києва.

- Бачиш – он сміття плаває? А тепер дивись, – пан Гектор спрямував корабля до острівця з пляшок, обгортки та різного іншого непотребу, і коли агрегат наблизився до нього, то миттю засмоктав усе сміття. А коли потім корабель сказав «Смачно!», Адріана ледь не втратила свідомість від подиву.

- Він що, розмовляє? – запитала шокована Адріана.
- Так! Мій винахід – частина моєї душі. Я наділив його плоттю та бездонним «шлунком». Себто корабель постійно хоче їсти. Крім того, він миттю очищує воду від зелені, яка вкриває зараз і Київське море, і всю нещасну річку Дніпро.
- Неперевершено!

Адріана дістала телефон, зафільмувала пам'ятну мить, коли корабель їсть сміття, виголосивши «Смакота!», і виклала ролик на YouTube. За лічені години відео підкорило мережу і телефон Адріани аж розривався від дзвінків журналістів.

Корабель POR став справжньою сенсацією. Розробку пана Гектора нині використовують Євросоюз, Канада, Мексика та США.

Завдяки таким кораблям вдалося очистити Світовий океан і від сміття, і від нафтових плям, і навіть запобігти подальшому окисненню водойм.

Вчора я запросив Адріану на каву, проте вона відповіла, що не має часу на зустріч.

«Я маю допомагати далі, Богдане. Вибач, але я обіцяла зробити все, щоб риби почувалися добре! Цей мій пріоритет і наразі теж», – скаже вона мені, і я все зрозумію, адже висока мета подекуди важить більше за особисте життя.

Утім, я їй все одно нагадаю берегти себе.

«Неодмінно!», – вона покладе слухавку й разом із паном Гектором вирушить наступного дня рятувати Індійський океан та його жителів – риб, черепах, коралів та інших прекрасних істот.

ЦІЛЬ 15. ЗБЕРЕЖЕННЯ ЕКОСИСТЕМ СУШІ

Любомира жила в селі на Закарпатті. Вона була працювитою й завжди допомагала батькам саджати й викопувати картоплю, доглядати кущі малини та поливати огірки з помідорами.

Їй виповнилося 12 років, коли вона зустріла на городі Унзо. Це була дивовижна малесенька істотка розміром приблизно з палець дорослої людини.

- Вітаю, Любомиро! Мене звати Унзо, – поважно привіталосся незнайоме створіння.
- Привіт! Хто ти? Ще й до всього говориш, і моє ім'я знаєш, – зачаровано відповіла дівчинка.
- Я не просто так тут з'явився. Річ у тім, що це я став такий маленький, а мав би бути значно більшим. А все через деградацію ґрунтів та опустелювання земель.
- Що то? Ніколи не чула про це.
- Це явища, коли з причини знищення лісів та засухи родючої землі стає менше. Ти ж розумієш, що на піску нічого не зростає.
- Та розумію...
- Тому потрібно створювати новий шар ґрунту, що зветься гумусом і повертати землі її родючі властивості. Щоб брати й сестри Унзо мали можливість працювати на благо людям. Бо коли вся земля стане пустелею, людство зіштовхнеться з голодом і тоді брати й сестри Унзо нічого не вдіють...
- Ой лихо! І що ж робити, Унзо?
- Потрібно, щоб усі люди почали використовувати органічні відходи для компосту. Щоб припинили знищувати сільськогосподарські землі, додаючи до ґрунтів різну шкідливу хімію. Щоб не знищували ліси та не скидали сміття деінде, бо світ тоді перетвориться на великий смітник. А брати й сестри Унзо допомогатимуть людям, бо коли є пожива у землі, то ми робимо все разом із нашими друзями хробаками, щоб

рослини й дерева пускали коріння. І щоб твої картопелька, огірочки й інша городина родили рясно.

- Це все добре звучить, але ж як така маленька дівчина, як я, може на щось вплинути?
- Ти можеш це зробити. Я розкажу тобі одну таємницю. Візьми мене, сховай до склянки, і я тобі підказуватиму, що слід робити. Ходімо, познайомиш мене з батьками.

Любомира сховала Унза до склянки, як він попросив, і пішла з ним до хати знайомити Унза із батьками. Дорослі не злякалися Унзо, а навпаки, виявили дуже великий інтерес до його слів.

- Тепер нас четверо. Що більше односторонців ставатиме, то краще. Ходіте, познайомте мене зі старостою села, а тоді й з головою ОТГ. Так дійдемо до центральної влади. І тоді заживемо, ой заживемо! Я відчуваю, що все буде добре!

Минав час і про Унза дізнавалося все більше й більше людей. То журналісти про нього знімуть репортаж, то розкаже хтось у соціальних мережах...

Так про Унза дізнався сам генеральний секретар ООН.

- Дякую, що ти підтримуєш Цілі сталого розвитку, Унзо, – передав генеральний секретар Організації об'єднаних націй. Завдяки тобі всі люди зрозуміли, як важливо берегти землю, на якій ми живемо і яка дає нам життя.

Коли весь світ дізнався про Унза й усі земляни почали збирати органіку на компост замість того, щоб просто викидати на сміття, а тоді використовувати отримані добрива, планета почала ставати дедалі прекраснішою.

Тож одного дня брати й сестри Унзо стали свідками того, що нарешті довкілля почало відновлюватися і вже ніколи більше ніхто з людей не чув про такі слова, як знеліснення, опустелювання та деградація ґрунтів. Змінилася поведінка аграріїв. Фермери почали використовувати безпечні для довкілля добрива. Ніхто вже не знищував дерева, а, навпаки, їх оберігали і підтримували словами та діями. Тоді Унзо признався, що він – голос усіх тварин світу.

Унзо розповів, що останніми роками дуже багато тварин зникало, але тепер усе стало інакше, тому що люди здебільшого почали відмовлятися від споживання м'ясних та рибних продуктів.

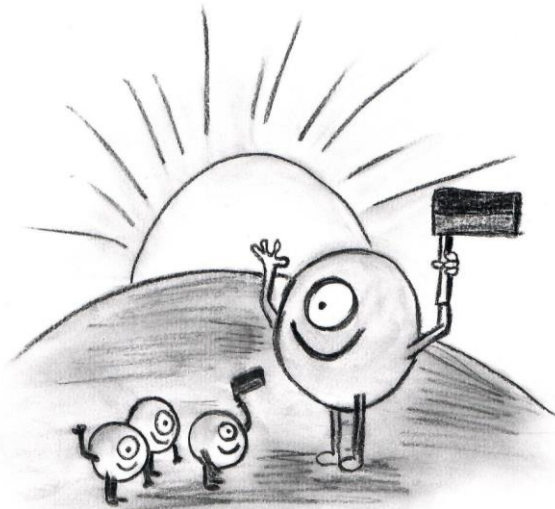
«Коли ви врятуєте тварин, ви врятуєте світ. Тому що наша планета – дім не тільки для людей.»

Земля є домом для усіх живих істот: для кожного звіра, пташки та навіть для кожної комахи.

Люди і тварини мають об'єднатися заради того, щоб ми усі могли насолоджуватися життям і робити добрі справи на користь одне одному», – сказав Унзо на врученні Нобелівської премії миру.

Між іншим, Унзо вже давно не дає інтерв'ю та не подорожує світом. І живе він не у Любомириній склянці, а вдома разом зі своїми братами й сестрами. Якщо побачите його, перекажіть привіт від мене. Можливо, він згадає, як ми вдвох із ним пили чай коло Дарницького вокзалу в Києві.

ЦІЛЬ 16. МИР ТА СПРАВЕДЛИВІСТЬ

Війна нарешті скінчилася і на українській землі запанував мир.

Всі раділи, що відтепер усе буде, як і має бути.

«Це особливий день в історії не лише України, а й усієї Європи. Бо війна – це біль, сльози та кров, що не має проливатися. Люди XXI століття мають уміти домовлятися між собою, а не воювати та вбивати одне одного. Настав час об'єднатися довкола ідей добра, щоб разом будувати світ, де люди поважають одне одного, люблять і цінують», – зачитає п'ятикласник Михайло слова з власного твору на уроці української мови в Луганську. Однокласники зааплодують, а вчитель навіть розчулено витре сльозу.

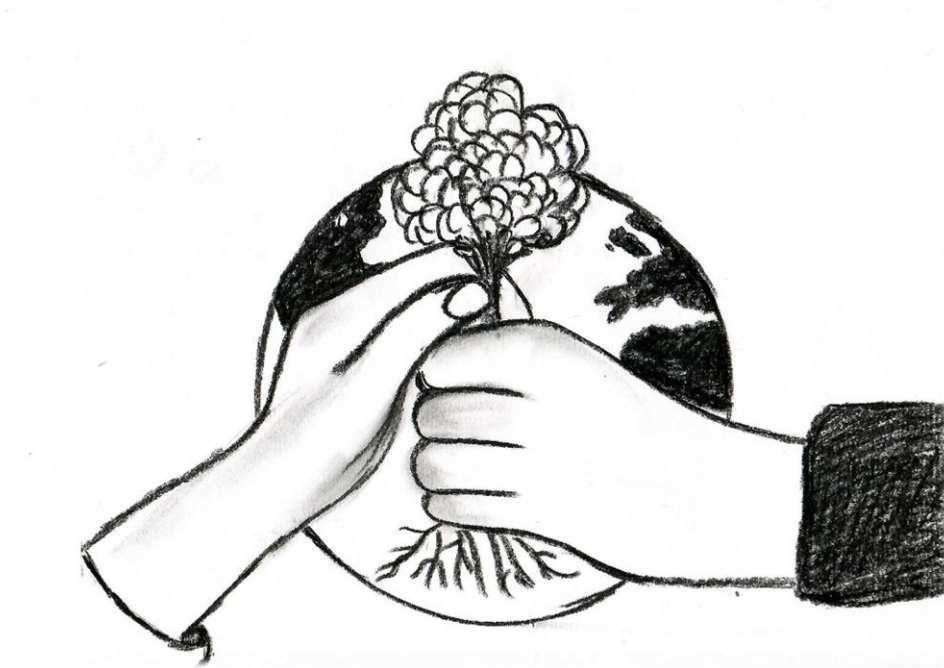
Потім вони підуть на вулицю саджати нові дерева. Посадивши перший саджанець, почнуть співати й танцювати, а тоді хтось із батьків принесе торт і всі разом сядуть чаювати.

А за кілька років відновиться справедливість і повернеться Крим.

«Цей день відтепер є днем єднання всіх українців, тому що тепер, нарешті, ми всі разом», – виступить новопризначений голова Автономної Республіки Крим у Верховній Раді України, а мер Севастополя гарною українською мовою запросить у гості до себе весь світ.

«Розпочинається новий етап в історії нашої країни. Я переконана, що після пережитого гіркого досвіду вже ніколи в нашій рідній Україні не буде війни. Настав час обнятися й пробачити образи. Бо мир і справедливість неможливі без примирення» – напише одинадцятикласниця Дарина з Донецька на останній сторінці свого зошита. Пролунає останній дзвоник і Дарина з однокласниками піде до кінотеатру на перегляд фільму «Україна. Велика та могутня. В кожному з нас».

ЦІЛЬ 17. ПАРТНЕРСТВО ЗАРАДИ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ

Усі країни намагалися впровадити в життя 17 Цілей сталого розвитку. Адже кожен уряд і кожна людина розуміли – відтепер усе має бути інакше. Бо від цього залежить життя не лише когось одного, а всіх. І сталося диво.

В світі до влади почали приходити люди з новим політичним курсом. Вони проголошували, що відтепер найважливішими ідеологіями будуть КОСПА та ПРОГУ, що означало Космополітичний патріотизм та Променистий гуманізм.

- КОСПА – це повага кожного народу до власних історії та культури, але водночас кожна країна поважає інші культури та народи. Це партнерство та взаємоповага, коли ніхто не наполягає на тому, що тільки думка якоїсь одної країни є передовою, коли всі розуміють, що Цілі мають бути у всіх одні й вони полягають не у збагаченні урядовців, а в тому, щоб підтримати свою країну та сусідів, – розповідав учитель пан Віктор на уроці з новітньої історії.

- А що таке ПРОГУ? – запитав учень, що сидів на першій парті.

- Це лад, у якому люди підтримують одне одного. Де ти завдяки тому, що підтримуєш іншу людину, розвиваєшся сам. Променистий гуманізм – це любов до людей шляхом віри в одне одного. Бо не має бути одної тільки мети стати відомим і збагатити. Відтепер цінністю є власна реалізація і також допомога реалізуватися іншим. Зараз у світі ПРОГУ є головною. Це означає, що люди перестали бачити в одне одному тільки ресурси для себе, але вибудовують свої дії та вчинки так, щоб не нашкодити іншому, а стати другом і партнером, – резюмував пан Віктор.

Діти уважно слухали, а коли задзеленчав дзвоник на перерву, побігли на наступний урок фізкультури. І там учителька фізкультури пані Віра показала наочно, що таке партнерство заради стійкого розвитку.

«Дивіться, от ви граєте у футбол. І гравець на полі не один, є команда. Коли команда об'єднана, вона діє злагоджено. Так має бути і в житті. Відтепер ви маєте думати про спільні

цінності. А спільна перемога світу – це 17 Цілей сталого розвитку, які ми з вами вивчаємо. Отож бо, тепер забиваймо голи!» – пояснить пані Віра й діти заплодують на знак підтримки її слів.

Кожен із дітей реалізує свій таланти у дорослому житті, житиме щасливо, як і всі живі істоти на Землі, тому що відтепер пріоритетом стане не «Я», а «МИ».

І не буде заздрощів, тому що люди надихатимуться перемогами одне одного.

І не буде підлості, тому що люди відтепер підтримуватимуть одне одного.

І в школах з'являться нові предмети. Такі як «розвиток особистості», «як віднайти сенс свого життя», «мистецтво дружніх стосунків», «як зберегти довкілля».

І світ стане Планетою Добра, а кожен із нас – достойною Людиною!

Якщо Вам сподобалися моя книжка, напишіть про це мені листа на е-пошту:

bkrasavtsev@gmail.com

Якщо Ви хочете замовити мої інші книжки або маєте запитання щодо співпраці, напишіть мені у Telegram

t.me/bohdankrasavtsev

17 Цілей, що змінять світ – моя сьома книжка. Символічно, що вона виходить саме за нинішніх часів, коли планета Земля та все живе потребують рішучих об'єднань людей довкола ідей примирення та екологічно-свідомого життя. Без здорового довкілля ми не зможемо існувати. Ті люди, які вважають, що екологічні проблеми не є пріоритетними, напевне, не стикалися у своєму житті з реальними наслідками змін клімату, дефіцитом питної води, забрудненням водойм та брудним повітрям. Та якщо уявити, що кожен день на Землі люди різних країн потерпають від серйозних екологічних проблем, що прискорилися останніми десятиліттями – то ми зрозуміємо, що на Землі немає кордонів. Саме тому ми, люди, маємо об'єднатися. Мені завжди слугує нагадуванням про екологічний спосіб життя думка, яку я озвучив для себе ще підлітком – якщо ми зруйнуємо довкілля, ми назавжди втратимо культуру та освіту – й людська цивілізація відійде в небуття. Так не має бути, бо людство створило стільки прекрасного за час свого існування на цій дивовижній планеті – тож ми маємо турбуватися про природу: й заради кожного зеленого куточка Землі, й заради тварин, риб і птахів. І заради людей, і задля себе. Вірю, що екологія стане наукою наук у цьому столітті й всі ми нарешті збагнемо, що війни – це найбільше зло як для людства, так і для всього живого, що існує на планеті Земля.